

ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS
[CHRISTINE STIX-HACKL] SECINĀJUMI,
sniegti 2005. gada 11. janvārī¹

I — Sākotnējās piezīmes

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienų tiesības*

2. Līguma 23. panta 1. punkts nosaka:

1. Izskatāmajā prejudiciālā nolēmuma procedūrā jautājums ir par Partnerības un sadarbības līguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Krievijas Federāciju, no otras puses,² (turpmāk tekstā — “Līgums”) interpretāciju, proti, par Līguma 23. panta, kas attiecas uz nodarbinātības nosacījumiem, tiešo iedarbību un nozīmi. Pamata prāvas strīda priekšmets ir kādas sporta federācijas noteikums, uz kura pamata tiek ierobežots trešo valstu futbolistu skaits dalībai konkrētās sacensībās.

“Ievērojot katrā dalībvalstī spēkā esošos tiesību aktus, nosacījumus un procedūras, Kopiena un tās dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz Krievijas pilsoņiem, kas ir likumīgi nodarbināti kādas dalībvalsts teritorijā, netiek pieļauta diskriminācija pilsonības dēļ saistībā ar nodarbinātības nosacījumiem, atlīdzību vai atļaušanu, salīdzinot ar attiecīgās valsts pilsoņiem.”

B — *Valsts tiesības*

3. Atbilstoši *RFEF* Vispārīgā regulējuma 129. panta 2. punktam Futbola spēlētāja

¹ — Oriģinālvaloda — vācu.

² — OV 1997, L 327, 3. lpp.: Padomes un Komisijas 1997. gada 30. oktobra Lēmums 97/800/EK, EOTK, *Euratom* par Partnerības un sadarbības līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Krievijas Federāciju, no otras puses (OV L 327, 1. lpp.).

licence ir *Real Federación Española de Fútbol* [Spānijas Karaliskās futbola federācijas] (turpmāk tekstā — “*RFEF*”) izsniegts dokuments, kas ļauj nodarboties ar šo sporta veidu federācijas biedra statusā un piedalīties spēlēs un oficiālās sacensībās konkrēta kluba sastāvā. Nacionālā līmeņa oficiālās sacensības ir *Liga de Primera y Segunda División* (pirmā un otrā līga) *Campeonatos Nacionales* (nacionālie čempionāti), Spānijas čempionāts/*Copa de S.M. el Rey* un *Supercopa* [Superkauss]. Piedalīties šajās sacensībās iespējams tikai tad, ja ir saņemta attiecīga federācijas licence.

4. Vispārīgā regulējuma 173. pants nosaka:

“Ievērojot šajā regulējumā paredzētos izņēmumus, futbola spēlētājam jābūt Spānijas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas pilsonim, lai viņu varētu reģistrēt un piešķirt viņam profesionāla spēlētāja licenci.”

Vispārīgā regulējuma 176. pants nosaka:

“1. Nacionālajā līmenī organizētām oficiālām un profesionālām sacensībām reģistrētie klubi ir tiesīgi pieteikt dalībai sacensībās tikai

tādu skaitu ārvalstu spēlētāju no trešajām valstīm, kāds noteikts starp *RFEF*, Nacionālo profesionālo futbola līgu un Spānijas Futbolistu asociāciju noslēgtajos līgumos. Pie tam šie līgumi nosaka attiecīgās kategorijas spēlētāju skaitu, kas vienlaicīgi var piedalīties spēlē.

2. Saskaņā ar līgumu, kas starp minētajām organizācijām tika noslēgts 1999. gada 28. maijā, šajā jomā laikā no 2000./2001. gada sezonas līdz 2004./2005. gada sezonai ir spēkā šādi noteikumi [..]:

3. Futbolisti, uz kuriem attiecas šajā pantā minētie noteikumi, federācijas ietvaros bauda tās pašas tiesības un pienākumus un pilda tos pašus noteikumus kā spēlētāji, kas reģistrēti uz vispārējā noteikuma pamata.”

5. 176. panta 2. punkta daļa, kas šeit netika citēta, nosaka licenču skaitu katrai sezonai (pirmajā līgā — piecas licences 2000./2001. gada sezonai, četras — katrai no turpmākām trim sezonām un trīs — 2004./2005. gada sezonai; otrajā līgā — četras licences 2000./2001. gada sezonai, trīs — katrai no turpmākām divām sezonām un

divas — pēdējai sezonai) un spēlētāju skaitu no trešajām valstīm, kurus var vienlaicīgi iekļaut komandas sastāvā (pirmajā līgā — pa trim spēlētājiem katrā no piecām sezonām un otrajā līgā — pa trim spēlētājiem katrā no divām pirmajām un pa diviem spēlētājiem katrā no turpmākām trim sezonām).

prasību pret *RFEF*, lūdzot ievērot viņa pamattiesības netikt diskriminētam Krievijas pilsonības dēļ.

III — Lietas apstākļi, pamata prāva un prejudiciālais jautājums

8. Tenerifes Santa Krūzas *Juzgado de lo Social* Nr. 3 apmierināja prasību un savā 2001. gada 19. aprīļa spriedumā konstatēja diskriminējošas attieksmes esamību un atzina Simutenkova tiesības uz tādu attieksmi, kādu nodarbinātības nosacījumu ziņā bauda Kopienas pilsoņi. Tiesas spriedums nestājās spēkā, jo tika apstrīdēta tiesas kompetence šajā lietā.

6. Igors Simutenkovs ir Krievijas pilsonis, kuram Spānijas Karalistē ir izsniegta uzturēšanās un darba atļauja. Atbilstoši darba līgumam ar futbola klubu *Club Deportivo Tenerife* Simutenkovs sniedz profesionāla futbolistā pakalpojumus, un viņa rīcībā ir federācijas izsniegta licence kā trešās valsts spēlētājam. 2001. gada janvārī viņš ar sava kluba starpniecību un, pamatojoties uz Līgumu, vērsās *RFEF* ar lūgumu nomainīt viņam izsniegto licenci pret tādu licenci, kāda ir Kopienas spēlētājiem. Federācija šo lūgumu noraidīja, pamatojoties uz federācijas Vispārīgā regulējuma 173. un turpmākajiem pantiem un 1999. gada 28. maija līgumu starp *RFEF* un Nacionālo profesionālā futbola līgu.

9. *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) noteica, ka minētā lieta ir *Juzgado Central de lo Contencioso Administrativo* (Spānijas Centrālā administratīvā tiesa) kompetencē. Tā ar savu 2002. gada 22. oktobra spriedumu noraidīja Simutenkova prasību.

10. Simutenkovs minēto spriedumu pārsūdzēja *Audiencia Nacional* (Nacionālā tiesa) (*Sala de lo Contencioso Administrativo*), kas 2003. gada 4. martā nolēma vērsties Tiesā ar šādu prejudiciālu jautājumu:

7. Simutenkovs šajā sakarā vērsās *Juzgado de lo Social* (Sociālo lietu tiesa) Nr. 3 *Santa Cruz, Tenerife* [Santa Krūza, Tenerife], ar

“Vai 1994. gada 24. jūnijā Korfu parakstītā partnerības un sadarbības līguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Krievijas Federāciju, no

otras puses, 23. pants aizliedz sporta federācijai piemērot profesionālam sportistam, kam ir Krievijas pilsonība un kas ir likumīgi nodarbināts Spānijas futbola klubā, kā tas ir pamata prāvā, noteikumu, atbilstoši kuram nacionālā līmenī organizētās sacensībās klubi var izmantot tikai ierobežotu spēlētāju skaitu no trešajām valstīm, kas nav Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu dalībvalstis?”

IV — Vērtējums

11. Attiecībā uz prejudiciālā jautājuma saturu un attiecīgi tā izskatīšanu jāpiebilst, ka vispirms jānoskaidro jautājums, vai atbilstošais līguma noteikums ir tieši piemērojams, pat ja iesniedzējtiesa to nav nepārprotami prasījusi noskaidrot.

A — Līguma 23. panta tiešā iedarbība

12. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru starp Kopienu un kādu trešo valsti noslēgta līguma noteikums ir tieši piemērojams, ja tas sevī ietver skaidru un nepārprotamu pienākumu,

kura izpilde vai iedarbība nav atkarīga no kāda cita turpmāka tiesību akta pieņemšanas.

13. Šis priekšnoteikums jāpārbauda no diviem aspektiem. Pirmkārt, attiecīgais noteikums jāizskata izolēti, par pamatu ņemot tā tekstu. Otrkārt, jāizvērtē līgums kā tāds, t.i., jāizvērtē līguma priekšmets un veids (arī būtība un uzdevums vai arī mērķis un konteksts). Šādu pieeju Tiesa ir izmantojusi gan attiecībā uz asociāciju līgumiem³, gan attiecībā uz sadarbības līgumiem⁴.

1) Izolēts noteikuma vērtējums

14. Līguma 23. panta izolētais vērtējums jāsāk ar tā teksta izvērtējumu, ņemot vērā apstākli, ka Kopienas tiesību akti ir sastādīti

3 — 2001. gada 27. septembra spriedums lietā C-63/99 *Gloszczuk* (*Recueil*, I-6369. lpp., 30. punkts), 2002. gada 29. janvāra spriedums lietā C-162/00 *Pokrzeptowicz-Meyer* (*Recueil*, I-1049. lpp., 20. un 25. punkts) un 2003. gada 8. maija spriedums lietā C-438/00 *Deutscher Handballbund* (*Recueil*, I-4135. lpp., 25. un turpmākie punkti).

4 — Skat. tikai 1998. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-162/96 *Racke* (*Recueil*, I-3655. lpp., 31. punkts).

vairākās valodās un šīs dažādās valodu versijas ir vienlīdz autentiskas. Tādēļ, interpretējot kādu Kopienu tiesību normu, jāizvērtē tās dažādās valodu versijas⁵.

ņemt, ka runa ir tikai par centieniem. Tomēr šādas metodes piemērošanai nav nedz pārliecinošu argumentu, nedz arī tā tiek piemērota Tiesas judikatūrā.

15. Šāds Līguma 23. panta 1. punkta dažādo valodas versiju salīdzinājums parāda, ka tā teksts un nozīme visās valodu redakcijās nav vienāda. Par pamatu ņemot tās desmit valodas, kas Līguma parakstīšanas brīdī bija oficiālās valodas, iegūstam šādu situāciju: ja septiņās valodās⁶, ieskaitot krievu valodas versiju, var runāt par pienākuma esamību jēdziena "nodrošināt" nozīmē, tad trīs valodu redakcijas⁷ norāda uz jēdzienu "censties". Atbilstoši tekstam grieķu valodā "Kopiena un tās dalībvalstis pieliks pūles", atbilstoši spāņu valodas variantam "tās nodrošinās, lai [..]" un atbilstoši tekstam holandiešu valodā "tās rūpēsies par to, lai [..]".

17. Vēl viens risinājuma veids būtu atrast visskaidrāko tekstu, tādat atmetot netipiskos tekstus⁸ vai valodu versijas, kurās ir tulkojot pieļautās kļūdas⁹. Šāda pieeja gan būtībā ir iespējama un tiek piemērota arī Tiesas judikatūrā, tomēr šajā konkrētajā situācijā tā nedod pārliecinošu risinājumu, jo runa nav tikai par vienu tekstu, kas atšķiras no visiem pārējiem.

18. Par labu nostājai, ka priekšroka dodama tām valodu redakcijām, kas nosaka pienākuma esamību, runā arī Komisijas norādītā interpretācijas metode, proti, valodu redakciju vairākuma noteicošā loma. Tā tiek piemērota arī Tiesas judikatūrā¹⁰. Tomēr pret to var izmantot Tiesas argumentāciju,

16. Lai noskaidrotu Līguma 23. panta nozīmi, par atskaites punktu varētu ņemt visu valodu versiju kopīgo minimumu un pie-

8 — 1965. gada 1. decembra spriedums lietā 16/65 *Schwarze* (*Recueil*, 1081. lpp.), 1975. gada 23. oktobra spriedums lietā 35/75 *Mattia* (*Recueil*, 1205. lpp.) un 1984. gada 26. janvāra spriedums lietā 45/83 *Universität München* (*Recueil*, 267. lpp.).

9 — 1969. gada 12. novembra spriedums lietā 29/69 *Stauder* (*Recueil*, 419. lpp.).

10 — 1988. gada 7. jūlija spriedums lietā 55/87 *Moksel* (*Recueil*, 3845. lpp., 16. un turpmākie punkti) un 1996. gada 17. oktobra spriedums lietā C-64/95 *Konservenfabrik Lubella* (*Recueil*, I-5105. lpp., 18. punkts).

5 — Šajā kontekstā skat. tikai 1982. gada 6. oktobra spriedumu lietā 283/81 *CILFIT* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp., 18. punkts) un 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-72/95 *Kraaijeveld* u.c. (*Recueil*, I-5403. lpp., 28. punkts).

6 — Papildus krievu valodas versijai šeit jāmin daļu ("sikker"), vācu ("stellen [...] sicher"), angļu ("shall ensure"), franču ("assurent"), itāļu ("evitano") un portugāļu ("assegurarão") valodas versijas.

7 — Tās ir grieķu, spāņu un holandiešu valodas versijas.

atbilstoši kurai zināmos apstākļos priekšroka jādod vienai vienīgai valodas versijai, nevis vairākumam¹¹.

19. Tas runā par labu tam, ka ir jāpiemēro pavisam cita metode, proti, tāda metode, atbilstoši kurai jāvadās no oriģinālā teksta, tātad no tās Līguma versijas, kas kalpojusi par pamattektu tulkojumiem citās valodās. Šajā gadījumā tas būtu teksts angļu valodā, kurā tika risinātas sarunas par Līguma noslēgšanu. Šis teksts ("*shall ensure*") nepārprotami paredz pienākuma esamību.

20. Ņemot vērā valodu versiju atšķirības, tomēr, šķiet, jāpievēršas jautājumam par līgumslēdzēju pušu nodomiem un interpretējamā noteikuma mērķi¹².

21. Šajā sakarā jānorāda, ka šo pārbaudes posmu ne vienmēr nošķir no otrā pārbaudes posma¹³, kas ir Līguma mērķa, uzdevuma, būtības un līdzīgu aspektu ņemšana vērā.

22. Līguma 23. panta 1. punkta interpretācijā līgumslēdzēju pušu nodomiem ir izšķiroša nozīme. Par labu tam, ka līgumslēdzējpusēs Līgumā vēlējušās noteikt skaidru pienākumu, nevis tikai centienus, runā Komisijas iesniegtie dokumenti, kas tika izmantoti Līguma sagatavošanas procesā.

23. Par Līguma 23. panta 1. punkta saistošo raksturu liecina arī Līguma pretstatīšana citiem salīdzināmiem līgumiem. Salīdzinot to ar Līguma ar Ukrainu¹⁴ 24. panta 1. punktu un Līguma ar Moldovu¹⁵ 23. panta 1. punktu, varam secināt, ka šajos paralēlajos noteikumos nepārprotami ietverts vārdu savienojums "centīsies nodrošināt".

24. Par labu tam, ka Līguma 23. panta 1. punkts paredz pienākumu, nevis tikai centienus, vēl liecina arī Līguma sagatavoša-

11 — 1977. gada 15. decembra spriedums lietā 76/77 *Dufour* (*Recueil*, 2485. lpp.) un 1979. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 233/78 līdz 235/78 *Lentes* u.c. (*Recueil*, 2305. lpp.).

12 — 1973. gada 13. marta spriedums lietā 61/72 *Mij PPW* (*Recueil*, 301. lpp.), 1974. gada 21. novembra spriedums lietā 6/74 *Moulin* (*Recueil*, 1287. lpp.), 1977. gada 3. marta spriedums lietā 80/76 *Kerry Milk* (*Recueil*, 425. lpp.) un 1977. gada 16. marta spriedums lietā 93/76 *Liégeois* (*Recueil*, 543. lpp.). Skat. arī 1989. gada 13. jūlija spriedumu lietā 173/88 *Henriksen* (*Recueil*, 2763. lpp., 11. punkts), 1995. gada 7. decembra spriedumu lietā C-449/93 *Rockfon* (*Recueil*, I-4291. lpp., 28. punkts) un iepriekš 5. zemsviras piezīmē minēto spriedumu lietā C-72/95, 28. punkts.

13 — 1977. gada 27. oktobra spriedums lietā 30/77 *Bouchereau* (*Recueil*, 1999. lpp.), iepriekš 11. zemsviras piezīmē minētais spriedums lietā 76/77 un 1981. gada 24. jūnija spriedums lietā 150/80 *Elefanten Schuh* (*Recueil*, 1671. lpp.).

14 — OV 1998, L 49, 3. lpp.

15 — OV 1998, L 181, 3. lpp.

nas dokumentos fiksētais apstāklis, ka Krievija ir izteikusi šādu vēlēšanos.

valodu redakciju, gan sarunu partneru nodoms liecina par Kopienas un dalībvalstu skaidri formulēto pienākumu un līdz ar to arī par šī noteikuma tiešo iedarbību.

25. Pret Līguma 23. panta 1. punkta saistošo raksturu un līdz ar to arī pret tā tiešo iedarbību varētu runāt 23. panta 1. punkta sākumā minētais ierobežojums: "Ievērojot katrā dalībvalstī spēkā esošos tiesību aktus, nosacījumus un procedūras [...]".

2) Līguma saturs un izpilde

26. Atbilstoši Tiesas judikatūrai līdzīga noteikuma gadījumā, kas ietverts asociāciju līgumos, izteikumu "ievērojot katrā dalībvalstī spēkā esošos nosacījumus un noteikumus" tomēr nedrīkst interpretēt tādā veidā, ka tas atļauj dalībvalstīm izvirzīt nosacījumus šajā noteikumā ietvertā diskriminācijas aizlieguma piemērošanai vai arī ierobežot to pēc saviem ieskatiem, jo šādas interpretācijas rezultātā zūd noteikuma jēga un jebkāda tā praktiskā iedarbība¹⁶.

28. Pat ja noteikuma, par kura tiešo iedarbību jāpārlicinās, izolētais vērtējums liecina par šādas tiešas iedarbības esamību, vēl jāpārbauda, vai šo rezultātu apstiprina arī Līguma priekšmets un veids (arī: būtība un uzdevums vai mērķis un sakarība).

27. Līguma 23. panta 1. punkta izolētās analīzes rezultātā varam konstatēt, ka gan pamatteksts angļu valodā un lielākā daļa

29. Tiesa, atsaucoties uz 1969. gada 23. maija Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 31. panta 1. punktu, attiecībā uz līgumu interpretāciju ir konstatējusi, ka "līgums jāinterpretē pēc labas ticības principa saskaņā ar tajā ietverto noteikumu parasto nozīmi to kontekstā un, ņemot vērā līguma mērķi un uzdevumu"¹⁷.

16 — Iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-438/00, 29. punkts; skat. arī iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā C-162/00, 23. un turpmākie punkti.

17 — 1991. gada 14. decembra atzinums 1/91 (*Recueil*, I-6079. lpp., 14. punkts) un 2001. gada 20. novembra spriedums lietā C-268/99 *Jany* u.c. (*Recueil*, I-8615. lpp., 35. punkts).

30. Par to, ka visu neizšķir noteikuma teksts vien, liecina apstākļi, ka Tiesa tādu līguma noteikumu, kas vārds vārdā saskan ar EK līgumā ietverto noteikumu, vienreiz interpretē tāpat kā EK līguma noteikumu, bet citreiz nē¹⁸.

31. Attiecībā uz Līguma 23. panta 1. punktu doktrīnā dominē viedoklis, ka šis noteikums nav tieši piemērojams. Tas tiek pamatots vai nu ar to, ka Līguma 27. pants paredz saņemt ieteikumus no Sadarbības padomes¹⁹, vai arī ar to, ka Līgumam ir tikai ierobežots mērķis²⁰.

32. Turpmākajā daļā Līgums līdz ar to ir jāizskata, vadoties no tā būtības un veida vai arī no Līgumā izvirzītā mērķa.

33. Šajā sakarā, no vienas puses, var konstatēt, ka Līgums uzskatāms par tālāku attiecību attīstību salīdzinājumā ar to tirdzniecības

līgumu, kas ar Krieviju bija noslēgts agrāk. No otras puses, šis Līgums vairākos aspektos nesasniedz t.s. asociāciju līgumu līmeni. Tas, pirmkārt, attiecas uz materiālo saturu, jo Līgums nenodibina pat brīvās tirdzniecības zonu un it īpaši personu brīvas pārvietošanās jomā ievērojami atpaliek no asociāciju līgumu noteikumiem. Otrkārt, tas ietver virkni atšķirību institucionālo noteikumu ziņā, piemēram, jautājumā par strīdu noregulēšanas mehānismu.

34. Vēl jāpiemin, ka Līguma mērķos neietilpst asociācijas izveide, nemaz nerunājot par Eiropas Savienības sastāvā neietilpstošas līgumslēdzējpusēs pievienošanās, kā tas, piemēram, bija līguma ar Slovākiju gadījumā, kas bija pamatā lietai *Deutscher Handballbund*.

35. Tomēr, pēc manām domām, lai varētu uzskatīt, ka līguma noteikumam ir tieša iedarbība, ir mazsvarīgi, vai šajā līgumā ir ietverta nepārprotama norāde uz pievienošanās perspektīvu.

36. Tas izriet arī no nu jau pastāvīgās judikatūras jautājumā par sadarbības līgumiem, piemēram, ar Alžīriju un Maroku. Marokas gadījumā Tiesa precizēja:

18 — Skat. tikai 1993. gada 1. jūlija spriedumus lietā C-207/91 *Eurim-Pharm (Recueil, I-3723. lpp.)* un lietā C-312/91 *Metalsa (Recueil, I-3751. lpp.)*.

19 — M. Cremona. Citizens of Third Countries: movement and employment of migrant workers within the European Union. In: *Legal Issues of European integration 1997*, 87. (112.).

20 — M. Cremona (iepriekš 19. zemsvītras piezīmē), 87. (112.). M. Maresceau/E. Montaguti. The Relations between the European Union and Central and Eastern Europe: A legal Appraisal. In: *Common Market Law Review 1995*, 1327. (1341., 1342.), no izvēlētajiem tiesiskajiem pamatiem izdara secinājumus par tādējādi īstenoto citādāku politiku.

“Līguma mērķis ir sekmēt visaptverošu sadarbību starp līgumslēdzējpusēm, tostarp arī darbaspēka jomā. Tas apstāklis, ka līguma mērķis galvenokārt ir Marokas ekonomiskās attīstības veicināšana un tas aprobežojas ar sadarbības dibināšanu starp līgumslēdzējpusēm, neparedzot asociācijas izveidošanu vai Marokas iespējamo pievienošanos Kopienām nākotnē, nevar izslēgt dažu tā noteikumu tiešo iedarbību”²¹.

līgumslēdzējpusēs veicina visaptverošu sadarbību, īpaši darbaspēka jomā, lai šādā līgumā nostiprināts noteikums varētu tieši reglamentēt indivīdu tiesisko statusu”²³.

39. Ar Alžīriju un Maroku noslēgto sadarbības līgumu mērķis ir šāds:

37. Līgumam ar Krieviju vienā aspektā patiešām ir zināma līdzība ar asociāciju līgumiem. Proti, Līguma mērķis arī ir otras līgumslēdzējpusēs “pakāpeniska integrācija”. Šis aspekts kalpoja Tiesai par vienu no izšķirošajiem faktoriem, izvērtējot asociāciju līgumu attiecīgo noteikumu tiešo iedarbību”²².

“Šī līguma starp Eiropas Ekonomikas Kopienas un [...] mērķis ir sekmēt visaptverošu sadarbību starp līgumslēdzējpusēm, lai veicinātu [...] ekonomisko un sociālo attīstību un atvieglotu attiecību padziļināšanos starp tām. Minētā mērķa īstenošanai tiks pieņemti un īstenoti noteikumi un pasākumi ekonomiskās, tehniskās un finanšu sadarbības jomā, kā arī tirdzniecības un sociālajā sfērā.”

38. No Tiesas pastāvīgās judikatūras jautājumā par sadarbības līgumiem var secināt, ka attiecībā uz Līguma mērķi ir pietiekami, ja

40. Attiecīgajos Līguma noteikumos, proti, tā 1. pantā, kā partnerības mērķis ar Krieviju ir noteikts: “balstoties uz tirgus ekonomikas principiem sekmēt tirdzniecības un investī-

21 — Par līgumu ar Maroku skat. 1991. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-18/90 *Kaizer* (*Recueil*, I-199. lpp., 21. punkts).

22 — Iepriekš 3. zemeslīnijas piezīmē minētie spriedumi lietā C-63/99, 50. punkts, un lietā C-162/00, 42. punkts.

23 — Skat. iepriekš 21. zemeslīnijas piezīmē minēto spriedumu lietā C-18/90, 15.–22. punkts; 1994. gada 20. aprīļa spriedumu lietā C-58/93 *Yonssi* (*Recueil*, I-1353. lpp., 16.–18. punkts), 1995. gada 5. aprīļa spriedumu lietā C-103/94 *Krid* (*Recueil*, I-719. lpp., 21.–23. punkts), 1996. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-126/95 *Hallouzi-Choho* (*Recueil*, I-4807. lpp., 19. punkts) un 1998. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-113/97 *Babahentini* (*Recueil*, I-183. lpp., 17. punkts).

ciju, kā arī harmonisku ekonomisko attiecību paplašināšanos starp līgumslēdzējpusēm un tādējādi veicināt ilglaicīgu un videi draudzīgu attīstību līgumslēdzējās valstīs”; “veidot pamatu sadarbībai ekonomikas, sociālajā, finanšu un kultūras jomā, kas balstās uz abpusēja izdevīguma principiem, abpusējas atbildības un savstarpēja atbalsta principiem”; “radīt piemērotus apstākļus pakāpeniskai integrācijai starp Krieviju un plašāku sadarbības telpu Eiropā”; “radīt nepieciešamos priekšnoteikumus brīvās ekonomiskās zonas izveidošanai starp Kopienā un Krieviju nākotnē, kas būtībā attiektos uz visu tirdzniecību to starpā, kā arī uz uzņēmējdarbības veikšanas brīvību, pārrobežu pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvu kapitāla kustību”.

41. Līgumā noteikto mērķu salīdzinājums ar sadarbības līgumos minētajiem mērķiem liecina, ka Līgumā noteiktie mērķi daudzos aspektos saskan ar sadarbības līgumos noteiktajiem mērķiem.

42. Visbeidzot, arī atšķirība starp sadaļas nosaukumu (“I sadaļa — Nodarbinātības nosacījumi”), kurā ietverts Līguma 23. panta 1. punkts, un attiecīgo asociāciju līgumu sadaļu (“I sadaļa — Darba ņēmēju pārvietošanās brīvība”) neiestājas pret 23. panta 1. punkta tiešo iedarbību.

43. Tas, ka daļa, kurā atrodas Līguma I sadaļa, saucas “IV daļa — Noteikumi attiecībā uz uzņēmējdarbību un investīcijām” gan liecina par atšķirīgas terminoloģijas lietošanu un tai ir cits materiālais saturs nekā asociāciju līgumiem, tomēr neļauj izdarīt secinājumus par tajos ietverto noteikumu iedarbību.

44. No visa augstāk minētā izriet, ka Līguma būtība un uzdevums vai mērķis un konteksts norāda, ka šajā lietā izskatāmajam noteikumam ir tieša iedarbība.

45. Tagad vēl jāpārbauda, vai Līguma 27. un 48. panta noteikumi neizslēdz 23. panta tiešo iedarbību.

46. Līguma 23. panta tiešo iedarbību neizslēdz arī šī līguma 27. pants. Minētais noteikums noteic, ka Sadarbības padome pieņem ieteikumus 23. un 26. panta ieviešanai.

47. Jau pats 27. panta teksts, kas tikai min tiesību akta veidu — “ieteikumi”, nepieļauj secinājumu, ka 23. panta izpilde ir atkarīga no kāda cita tiesību akta pieņemšanas. Tātad 27. pants Sadarbības padomei attiecībā uz

23. pantu paredz tikai ierobežotu lomu — lai atvieglotu izpildes procesu — ko katrā ziņā nevar uzskatīt par tādu, kas diskriminācijas aizlieguma tiešo piemērojamību padarītu atkarīgu no kāda nosacījuma, t.i., tiesību akta pieņemšanas²⁴.

miem un uzņēmējdarbību, kā arī pakalpojumu sniegšanu, ar nosacījumu, ka tie netiek piemēroti tādā veidā, kas liedz vai traucē izmantot priekšrocības, kuras līgumslēdzējusei paredzētas kādā no šī līguma noteikumiem”.

48. Šis secinājums turklāt saskan ar pastāvēgo judikatūru attiecībā uz sadarbības līgumiem ar Alžīriju un Maroku. Atbilstoši šai judikatūrai diskriminācijas aizliegumam ir tieša iedarbība sociālā nodrošinājuma jomā, lai gan Sadarbības padome nemaz nav izmantojusi savas izpildpilnvaras, t.i., nav veikusi pasākumus, lai ieviestu Līguma attiecīgajos noteikumos noteiktos principus²⁵.

50. Līguma 48. pants gandrīz vārds vārdā atbilst Līguma ar Slovākiju 59. un Līguma ar Poliju 58. pantam. Attiecībā uz šiem pēdējiem diviem noteikumiem Tiesa²⁶ ir konstatējusi, ka tie neizslēdz tiešo iedarbību.

3) Secinājumi

49. Arī Līguma 48. panta noteikumi neizslēdz, ka 23. panta 1. punkts paredz skaidri formulētu pienākumu. Atbilstoši 48. pantam “šīs sadaļas mērķiem nekas šajā līgumā neliedz līgumslēdzējpusēm piemērot savus likumus un citus normatīvos aktus attiecībā uz fizisku personu iecelošanu un uzturēšanos, nodarbinātību, nodarbinātības nosacījumu-

51. Aplūkojot visus aspektus, kas ir būtiski, lai izvērtētu kādā līgumā ietvertā noteikuma tiešo iedarbību, ir jāsecina, ka Līguma 23. panta 1. punkts jāinterpretē tādā veidā, ka tajā nostiprinātajam Kopienas un tās dalībvalstu pienākumam nodrošināt pret dalībvalstīs jau likumīgi nodarbinātiem Krievijas pilsoņiem tādu attieksmi, kas viņus, salīdzinot ar attiecīgās valsts pilsoņiem, nediskriminētu nodarbinātības nosacījumu,

24 — Iepriekš 21. zemesvērtas piezīmē minētais spriedums lietā C-18/90, 19. punkts.

25 — Skat. iepriekš 21. zemesvērtas piezīmē minēto spriedumu lietā C-18/90 un iepriekš 23. zemesvērtas piezīmē minētos spriedumus lietā C-58/93, lietā C-103/94, lietā C-126/95 un lietā C-113/97.

26 — Iepriekš 3. zemesvērtas piezīmē minētie spriedumi lietā C-438/00, 28. punkts, un lietā C-162/00, 28. punkts.

atalgojuma vai atlaišanas ziņā, ir tieša iedarbība.

B — Līguma 23. panta 1. punkta saturs:
pienākuma apjoms

52. Izskatāmajā lietā jautājums ir par to, vai Līguma 23. panta 1. punkts ir pretrunā ar tādu tiesisko regulējumu kā pamata prāvā esošais regulējums. Šajā sakarā jāpievēršas Tiesas judikatūrai jautājumā par EKL 39. panta noteikumu personu brīvas pārvietošanās jomā saturu un jāpārbauda, vai Līguma 23. panta 1. punktam visos gadījumos ir tāds pats saturs attiecībā uz tādu tiesisko regulējumu kā pamata prāvā izskatāmais regulējums.

53. Saistībā ar Līguma 23. panta 1. punktā noteikto diskriminācijas aizlieguma apjomu jāpārbauda, vai pamata prāvā izskatāmais regulējums ir uzskatāms par nosacījumu nodarbinātības jomā. Šajā sakarā jāizšķir divi faktori: pirmkārt, jāpārbauda, vai tas attiecas arī uz sporta federāciju noteikumiem; otrkārt, jāpārliecinās, kāds ir Līguma 23. panta 1. punktā noteiktā diskriminācijas aizlieguma apjoms.

54. Lai noskaidrotu Līguma 23. panta 1. punkta normatīvo saturu, par pamatu jāņem Tiesas spriedums lietā *Deutscher Handballbund*, kas attiecās uz citā līgumā ietverta noteikuma saturu, ko var salīdzināt ar Līguma 23. panta 1. punktu, proti, Līguma ar Slovākiju 38. pantu.

55. Jautājumā par Līguma ar Slovākiju 38. panta piemērojamību sporta federāciju noteikumiem Tiesa konstatēja, ka minētais noteikums attiecas arī uz sporta federāciju, piemēram, Vācijas handbola federācijas, pieņemtiem noteikumiem, kas paredz nosacījumus, ar kādiem profesionāls sportists var veikt algotu darbu²⁷.

56. Būtiskajā jautājumā Līguma 23. panta 1. punkta formulējums ir ļoti līdzīgs Līguma ar Slovākiju 38. panta 1. punkta noteikumam, proti, ka dalībvalstis likumīgi nodarbinātie līgumslēdzējpusēs pilsoņi darba nosacījumu, atalgojuma vai atlaišanas ziņā netiek diskriminēti savas pilsonības dēļ, salīdzinot ar minētās valsts pilsoņiem.

27 — Iepriekš 3. zemsvirtras piezīmē minētais spriedums lietā C-438/00, 37. punkts.

57. Tādējādi līdzīgi kā lietā *Deutscher Handballbund* ir izpildīti priekšnoteikumi, lai arī uz Līguma 23. panta 1. punktu attiecinātu principus, ko Tiesa EKL 39. panta sakarā noteikusi lietā *Bosman*²⁸.

60. Ja tāds sporta jomas noteikums kā pamata prāvā tieši ietekmē kāda Krievijas profesionāla futbolista dalību sacensībās, kurš saskaņā ar uzņemošās dalībvalsts valsts tiesību normām jau likumīgi tiek nodarbināts šajā valstī, tad šis noteikums skar nodarbinātības nosacījumus Līguma 23. panta 1. punkta izpratnē.

58. Izskatāmajā lietā attiecībā uz jautājumu, vai pamata prāvas regulējums uzskatāms par nosacījumu nodarbinātības jomā, ir ticis norādīts, ka licences reglamentē pieeju darba tirgum un tās nevar uzskatīt par nodarbinātības nosacījumu. Noteikumi, kas reglamentē pieeju darba tirgum, nepārprotami neietilpst Līguma 23. panta 1. punkta darbības jomā.

61. Šo tiesisko vērtējumu nevar ietekmēt arī atšķirības starp pamata prāvā izskatāmajiem sporta jomas noteikumiem, īpaši šo noteikumu tiesiskais raksturs, un noteikumi sporta jomā, kas bija pamatā lietai *Deutscher Handballbund*.

62. Vēl atliek tikai pārbaudīt, vai pamata prāvas regulējums rada pamatu diskriminācijai, kas atbilstoši Līguma 23. panta 1. punktam ir aizliegta.

59. Tomēr no Tiesas judikatūras²⁹ nepārprotami izriet, ka, pirmkārt, tādas klauzulas kā pamata prāvā neattiecas uz profesionālo spēlētāju pieņemšanu darbā, kas nemaz netiek ierobežota, bet gan uz viņu klubu iespējām iekļaut šos spēlētājus komandas sastāvā dalībai oficiālās spēlēs un, otrkārt, ka dalība šādās spēlēs ir šo spēlētāju darbības galvenais mērķis.

63. Tiesas judikatūra³⁰ attiecībā uz EKL 39. panta 2. punktu noteic, ka minētā tiesību norma neļauj piemērot sporta federāciju pieņemtos noteikumus, saskaņā ar kuriem sporta klubi šo federāciju rīkoto sacensību

28 — 1995. gada 15. decembra spriedums lietā C-415/93 *Bosman* (*Recueil*, I-4921. lpp., 87. punkts).

29 — Iepriekš 28. zemesvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-415/93, 120. punkts, un iepriekš 3. zemesvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-438/00, 45. un turpmākie punkti.

30 — Iepriekš 28. zemesvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-415/93, 137. punkts, un iepriekš 3. zemesvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-438/00, 48. un turpmākie punkti.

spēlēs drīkst izmantot tikai ierobežotu skaitu profesionālo spēlētāju, kas ir kādas citas dalībvalsts pilsoņi.

64. Līguma 23. panta 1. punkts piešķir darba ņēmējiem ar Krievijas pilsonību, kuri likumīgi ir nodarbināti kādā dalībvalstī, tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības nosacījumu ziņā, kas pēc apjoma ir tādas pašas kā EKL 39. panta 2. punktā ar līdzīgu formulējumu noteiktās dalībvalstu pilsoņu tiesības.

65. Turklāt attiecīgais pamata prāvas noteikums atbilst tām klauzulām attiecībā uz pilsonību, par kurām bija runa lietās *Bosman* un *Deutscher Handballbund*.

66. Līdz ar to arī uz Līguma 23. panta 1. punktu var attiecināt secinājumu, pie kura Tiesa savā judikatūrā nonākusi, interpretējot EKL 39. panta 2. punktu.

67. Gala rezultātā var secināt, ka Līguma 23. panta 1. punkts nepieļauj attiecībā uz Simutenkova kungu piemērot tādu notei-

kumu kā pamata prāvā esošais noteikums, jo tā rezultātā Simutenkova kungam kā Krievijas pilsonim salīdzinājumā ar citu dalībvalstu vai EEZ valstu spēlētājiem būtībā ir stipri ierobežotas iespējas piedalīties tādās sacensībās kā *Liga de Primera y Segunda División* (pirmā un otrā līga) *Campeonatos Nacionales* (nacionālie čempionāti), Spānijas čempionāts/*Copa de S.M. el Rey* un *Supercopa* [Superkausa izcīņa], neskatoties uz to, ka viņš ir likumīgi nodarbināts Kopienas dalībvalstī un dalība šādās sacensībās ir viņa kā profesionāla futbolista darbības galvenais mērķis³¹.

68. Tāpat kā noteikumi, kas bija pamatā lietām *Bosman* un *Deutscher Handballbund*, pamata prāvā izskatāmais noteikums neatbilst uz īpašajām spēlēm starp komandām, kas pārstāv savas valstis, bet gan uz visām oficiālajām spēlēm starp klubiem un tādējādi skar profesionālo spēlētāju darbības būtību³².

69. Visbeidzot, jānorāda, ka lietā nav minēti iemesli, pamatojoties uz kuriem pamata prāvas noteikumu varētu uzskatīt par attaisnojamu vienīgi sportisku apsvērumu dēļ.

31 — Skat. iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā C-438/00, 51. punkts.

32 — Iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-415/93, 128. punkts, un iepriekš 3. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-438/00, 54. punkts.

V — Secinājumi

70. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz prejudiciālo jautājumu sniegt šādu atbildi:

Partnerības un sadarbības līguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Krievijas Federāciju, no otras puses, 23. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas aizliedz tāda tiesiskā regulējuma piemērošanu, saskaņā ar kuru dalībvalsts sporta federācija profesionālam sportistam, kam ir Krievijas pilsonība un kas ir likumīgi nodarbināts kādā federācijā ietilpstošā futbola klubā, piemēro noteikumu, atbilstoši kuram nacionālā līmenī organizētās sacensībās futbola klubi var izmantot tikai ierobežotu spēlētāju skaitu no trešajām valstīm, kas nav Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu dalībvalstis.